

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ З ЧИТАННЯ*

Оксана Вашуленко,
науковий співробітник
Інституту педагогіки
АПН України

За Державним стандартом початкової загальної освіти сутність літературної освіти молодшого школяра полягає в розвитку повноцінних навичок читання, ознайомленні школярів з дитячою літературою в поєднанні жанрових форм, авторської і тематичної розмаїтості, у художньо-естетичному освоєнні тексту і дитячої книжки, у формуванні творчих здібностей, що передбачає формування у молодших школярів основ *літературної компетентності*.

Читацька компетентність молодших школярів є базовою складовою літературної компетентності, *контроль і оцінювання* якої передбачає виявлення рівня навчальних досягнень учнів початкових класів з читання. Відповідно до вимог Державного стандарту початкової загальної освіти та вимог, відображених у програмі з читання, об'єктами контролю й оцінювання з читання є:

- навичка читання з урахуванням усіх її характеристик;
- елементарна обізнаність учнів з колом дитячого читання;
- елементарна обізнаність з літературознавчими поняттями;
- уміння працювати з текстами різних жанрів;
- виконання творчих завдань на основі прочитаного;
- бібліотечно-бібліографічні, книгознавчі знання й уміння.

Метою проведення підсумкової атестації з читання є визначення відповідності освітнього рівня учнів 4-х класів вимогам Державного стандарту початкової загальної освіти та готовності школярів до вивчення

* Вашуленко О.В. Державна підсумкова атестація. Підсумкові контрольні роботи з читання для шкіл з українською мовою навчання. 4 кл. / О.В.Вашуленко, Т.К.Копликова, О.П.Третяк, О.Г.Чернецька: навч. посіб. – К.: Генеза, 2009. – 88 с.

літератури в основній школі.

Підсумковій атестації з читання підлягають навчальні досягнення учнів 4-х класів, окреслені такими змістовими лініями Державного стандарту початкової загальної освіти та навчальною програмою: елементарна обізнаність учнів з колом дитячого читання; літературознавча пропедевтика; усвідомлення жанрової специфіки творів; смисловий і структурний аналіз тексту; виконання творчих завдань на основі прочитаного.

Формою проведення атестації з читання є підсумкова контрольна робота, яка складається з тексту для самостійного читання та восьми завдань. Зміст завдань для підсумкової контрольної роботи формувався відповідно до вимог Програми для середньої загальноосвітньої школи (1-4 класи) з читання. У завданнях контрольної роботи охоплено вимоги до засвоєння вище зазначених змістових ліній програми.

Вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів 4 класу

Об'єкти контролю	Предмет оцінювання
Коло читання	<ul style="list-style-type: none">- знає теми дитячих творів;- співвідносить прочитаний твір з певним жанром (казка, вірш, оповідання, байка, легенда);- називає прізвища, імена українських письменників-класиків, а також тих письменників, з творами яких неодноразово зустрічалися під час навчання;- встановлює відповідність між ім'ям, прізвищем автора та його твором;- знає назви, сюжети 6-7 фольклорних казок, а також літературних творів, прізвища, імена їхніх авторів;- знає напам'ять 8-10 прислів'їв;- розуміє зміст прислів'я та пояснює, у якій життєвій ситуації доцільно його вживати;- знає видатних культурних діячів та національних героїв, традиції українського народу.
Літературознавча пропедевтика	<ul style="list-style-type: none">- розпізнає суттєві ознаки літературознавчих понять.
Усвідомлення жанрової специфіки	<ul style="list-style-type: none">- розрізняє (визначає, обґрунтовує) елементарні жанрові ознаки літературних творів, які опрацьовувалися під час навчання 2-4 класах;- наводить приклади творів різних жанрів.

творів	
Смисловий і структурний аналіз тексту	<ul style="list-style-type: none"> - формулює запитання до тексту; - складає план оповідання, казки, статті; - визначає тему і основну думку твору; - визначає головних і другорядних персонажів твору; - обґрунтовує вчинки героїв та їхні мотиви; висловлює до них своє ставлення; - знаходить у тексті засоби художньої виразності, порівняння; - пояснює, які яскраві, влучні слова, словосполучення, вислови допомагають глибше, краще уявити картини природи, місце події, зовнішність персонажів, їхні характери, вчинки, стосунки з іншими героями; - відтворює послідовність подій у тексті.
Творча діяльність учнів на основі прочитаного	<ul style="list-style-type: none"> - уміє висловлювати емоційно-оцінні судження (морально-етичного і естетичного характеру); - обґрунтовувати свою думку; - використовує художні засоби у власному мовленні (в описах, розповідях, творах), розуміє їх роль у тексті.

У підсумкових контрольних роботах використано такі види завдань:

- тестові завдання закритого типу з вибором однієї правильної відповіді з трьох запропонованих (завдання 1-5). Наприклад:

Визнач жанр прочитаного твору.

- А легенда
- Б оповідання
- В казка

Вірш, у якому перші літери рядків утворюють слово або речення – це:

- А скоромовка
- Б небилиця
- В акровірш

Видатним українським поетом є:

- А Михайло Пляцковський
- Б Самуїл Маршак
- В Павло Тичина

Хто є головним героєм твору Олега Буцень «Зараз»?

- А** мама
- Б** Маринка
- В** тато

- тестові завдання відкритого типу (завдання 6, 7). Це завдання, у яких потрібно дати коротку відповідь; встановити відповідність між словом і його тлумаченням, між частинами прислів'я тощо; встановити правильну послідовність; скласти план; виписати окремі фрагменти за змістом тексту; поставити запитання до твору та ін. Наприклад:

Поясни значення виразів.

Не могла втямити - _____

Закрутилася по кімнаті дзигною - _____

Запиши, які людські вади засуджує автор у творі «Вовк і Кіт».

Встанови відповідність між назвою літературного жанру та його головною ознакою.

байка	●	● короткий поетичний твір, поділений на рядки, які римується
легенда	●	● невеликий, найчастіше віршований твір повчального змісту
вірш	●	● твір-переказ про події, факти, людей, оповитий казковістю, фантастикою

Встанови послідовність подій у творі Оксани Кротюк «Негарна звичка». Простав цифри у порожніх квадратиках.

- Мишко сидів під крилатим горіхом.
- На подвір'я зайшов дідусь Микола.
- Присоромлений Мишко потюпав до хати.
- Дідусі завели мову про різні справи.

Склади й запиши план твору «Баобаб».

Допиши речення.

Баобаб називають _____ , тому що

Плоди баобаба до вподоби _____ , тому це дерево ще називають _____ .

Постав і запиши два запитання за змістом твору Василя Чухліба «Дикі каченята».

- завдання відкритого типу з розгорнутою відповіддю (завдання 8). Це завдання, у яких потрібно написати мікротвір (5-7 речень); пояснити значення виразів, прислів'їв; порівняти тексти (за темою, жанром тощо).

Наприклад:

Що нового ти дізнався про зозулю? Поясни, чому зозуля вважається корисною пташкою?

Поміркуй і запиши, як ти розумієш прислів'я: «Дерево міцне корінням, а людина – працею».

Для чого люди спостерігають і досліджують поведінку тварин?

Склади і запиши коротке міркування.

Знайди у тексті і випиши прислів'я. Поясни як ти їх розумієш.

Підсумкова контрольна робота проводиться у письмовій формі. Кожен учень отримує індивідуальний бланк із текстом і завданнями.

Контрольна робота триває 40 хв., з них: 5 хв – інструктаж учнів; 35 хв – самостійне виконання завдань.

Послідовність розташування завдань зумовлено запропонованою бальною системою оцінювання.

Оцінювання контрольної роботи

№	Форми завдань	Кількість завдань	Кількість балів за 1 завдання	Загальна кількість балів
1.	Тестові завдання закритого типу з вибором однієї правильної відповіді	5	1	5
2.	Тестові завдання відкритого типу	2	У межах 2 балів	4
3	Завдання відкритого типу з розгорнутою відповіддю	1	У межах 3 балів	3
Разом		8		12

За правильне виконання **завдань 1-5** виставляється 1 бал.

Завдання 6 і 7 оцінюються у межах 2 балів за кожне завдання: 2 бали – завдання виконано правильно, дано повну ґрунтовну відповідь, правильно встановлено послідовність чи відповідність; 1 бал – завдання виконано частково, відповідь не обґрунтовано; 0 балів – учень виконав завдання неправильно чи не приступив до виконання завдання.

Якщо завдання складається з двох частин, то виставляється по 1 балу за правильно виконану кожен частину завдання.

Завдання на складання плану оцінюється у межах 2 балів: 2 бали – план повністю відповідає тексту; 1 бал – завдання виконано частково, допущено помилки, неточності; 0 балів – учень не приступив до виконання завдання.

Завдання 8 оцінюються у межах 3 балів: 1 бал – за зміст, 1 бал – за висловлення власної думки, 1 бал – за використання засобів художньої виразності у висловлюванні.

Бали за роботу з читання виставляються без урахування помилок за грамотність.

Пропонуємо зразки орієнтовних підсумкових контрольних робіт для державної підсумкової атестації.

Інструкція для учня

1. Щоб виконати завдання контрольної роботи, спочатку уважно прочитай текст.

2. Перед виконанням завдання уважно його прочитай, щоб зрозуміти, що саме необхідно зробити.

3. Якщо якийсь завдання буде незрозумілим, пропусти його і приступай до наступного. Якщо залишиться час, то ти зможеш повернутися до цього завдання пізніше і спробуєш виконати його ще раз.

4. Якщо ти вважаєш, що вибрав неправильну відповідь – акуратно закресли її і познач або запиши правильну, на твою думку, відповідь.

5. Не забувай перевіряти виконане завдання.

6. Завдання 1, 2, 3, 4 і 5 мають три варіанти відповіді, серед яких потрібно вибрати одну правильну і обвести букву, яка стоїть біля цієї відповіді.

4. Як Василько образив Семена?

- А** Штовхнув.
- Б** Підставив ніжку.
- В** Забув принести бібліотечну книжку.

7. У завданнях 6 і 7 потрібно: дати коротку відповідь, або щось виписати з тексту; поставити запитання до тексту чи скласти план. Відповіді на ці завдання записуй на спеціально відведених після завдання рядочках.

Якщо у цих завданнях потрібно встановити відповідність між словом і його значенням, поєднати відповідні частини, то зробити це можна за допомогою стрілочок.

6. Поєднай стрілочками вислів та його тлумачення.

Мати довгий язик –	●	→	●	обманювати
Ловити гави –	●	→	●	любити поговорити
Водити за носа –	●	→	●	марно витратити час

Виконуючи завдання, у якому потрібно позначити послідовність подій чи відновити послідовність пунктів плану, у порожні клітинки постав цифри так, щоб показати, яка подія була першою, другою і так далі.

2 День.

1 Ранок.

3 Ніч.

8. У завданні 8 потрібно дати розгорнуту відповідь. Пам'ятай, що під час його оцінювання буде враховуватися використання образних слів і висловлення власної думки про те, що ти пишеш.

Бажаємо тобі успіху!

Контрольна робота 1

Прочитай уважно текст.

ДВІ ГРУШІ Й ОДНА

Сергійко й Леся гралися в саду. Повз них стежкою йшла бабуся. В одній руці вона несла кошик з грушами, другою спиралася на сукувату палицю.

Спіткнулася бабуся і мало не впала. Не втримала кошика, випустила з рук, і груші розсипалися.

– От лихо! – скрушно зітхнувши, мовила вона і заходилася збирати розсипані груші.

Тільки їй, старенькій, дуже важко було нахилитися. Та, видно, вона ще й недобачала. Мацала, мацала навколо себе по стежці, по траві, поки не знаходила якусь грушу.

Сергійко підійшов до бабусі і почав показувати, де вони лежать.

– Ось... Ось... – тикав пальцем. А коли бабуся й тоді водила руками не там, де він показував, Сергійко сердився:

– Та не там! Ось тут!

Бабуся слухняно підбирала.

Прибігла й Леся. Побачила, що вони роблять, метнулася, швиденько визбирала решту груш у фартушок і висипала в кошик.

– Спасибі вам, що допомогли, – подякувала бабуся і простягнула дітям груші. – Це тобі, дівчинко, – дала Лесі дві здоровенні, підрум'янені з боків груші. – А це тобі, хлопчику, – простягнула лише одну грушу, хоча також велику й підрум'янену. Ще раз подякувала їм, попрощалася й рушила далі стежкою.

Раді були Сергійко й Леся. Одразу ж побігли додому розповісти мамі, як вони допомогли старенькій і які гарні груші дала вона їм за те.

Мама теж раділа, що діти в неї такі чемні та ввічливі.

– Молодці, молодці! – хвалила.

Раптом вона помітила, що в Лесі було дві груші, а в Сергійка – тільки одна.

– Мабуть, уже з'їв? – спитала сина. – І я б не втерпіла покуштувати...

– Ні, я не їв, – заперечив Сергійко. – Бабуся так і дала: Лесі дві, а мені – одну.

– Чого ж це? – здивувалася мама.

– Не знаю... – і сам дивувався Сергійко. – Може, тому, що Леся дівчинка або що мала.

– Та ні, тут щось не те, – не погодилася мама. – Ану гарненько розкажіть, як ви допомагали бабусі.

Сергійко й Леся розповіли.

– Отепер мені зрозуміло, чому вона тобі, Сергійку, тільки одну грушу дала, – сказала мама. – А могла б зовсім не давати.

– Чому, мамо? – збентежився Сергійко.

– А ти сам добре подумай, – відповіла докірливо мама. – Тоді й зрозумієш.

(329 слів)

Борис Комар

1. Визнач жанр прочитаного твору.

А казка

Б легенда

В оповідання

2. Де відбувалася подія?

- А На подвір'ї.
- Б На базарі.
- В У саду.

3. У чому бабуся несла груші?

- А У сумці.
- Б У кошику.
- В У відрі.

4. Бабуся дала дві груші Лесі тому, що:

- А вона дуже сподобалася бабусі
- Б вона доклала більше праці
- В вона дівчинка і мала

5. Тарас Григорович Шевченко написав вірш:

- А «Хор Лісових Дзвіночків»
- Б «Садок вишневий коло хати»
- В «Вже сонечко в море сіда»

6. Встанови відповідність між назвою літературного жанру та його головною ознакою.

скоромовка	●	● короткий поетичний твір, поділений на рядки, які римуються
прислів'я	●	● жартівливий вислів, складений із важких для швидкої вимови слів
вірш	●	● короткий влучний народний вислів повчального характеру, часто римований

7. Встанови послідовність подій у творі Бориса Комара «Дві груші й одна». Простав цифри у порожніх клітинках.

- У бабусі розсипалися груші.
- Діти гралися в саду.
- Бабуся дала за допомогу гарні груші.
- Мама сказала, що бабуся могла б зовсім не давати Сергійку груш.
- Сергійко і Леся допомагають бабусі.

8. Чи справедливо вчинила бабуся, коли дала Лесі дві груші, а Сергійку одну? Обґрунтуй свою відповідь.

Контрольна робота 2

Прочитай уважно текст.

НЕГАРНА ЗВИЧКА

Легенько скрипнула дерев'яна хвіртка, і на подвір'я зайшов сусідський дідусь Микола.

- Дай, Боже, здоров'я! - привітався він і лагідно посміхнувся.

- Дай, Боже, всім! - відповів од хлівця Мишків дідусь Іван і ступив сусідові назустріч.

Мишко, що сидів під крилатим горіхом, полишив їсти з мисочки вишні й відсунувся на край лави, звільняючи для дідусів місце. Він дуже любляв слухати розмову дорослих, але мав негарну звичку безцеремонно в неї встрявати.

Тим часом дідусі посідали на лаві й завели мову спочатку про те, яким спекотним видалось цьогорічне літо, потім про пасіку. А далі дідусь Іван почав розповідати про поливальну систему, яку він надумав змайструвати, щоб поливати город.

- А я вчора у тітки Ганни був. Вона мене ситром напувала, - втрутився Мишко.

Але дідусь продовжував свою розповідь, навіть не глянувши на онука. Мишко перечекав якусь мить і знов сказав:

- Наш Мурчик десь носа подряпав і мама каже, що він горе-мисливець.

Проте Мурчиків ніс теж не зацікавив дідусів: вони й далі розмовляли про своє.

Мишко образився: «Чого це вони не звертають на мене уваги?» - сердито подумав він, смикаючи то одного дідуса за рукав, то другого. Однак вони його наче не чують.

«Але ж вони один одного чують! – подумки з обуренням відзначив хлопчик. – Про город чують, про бджіл чують. А про Мурчиків ніс – ні!» І Мишко, набравши повні груди повітря, вигукнув:

- Учора Максимко, що їхня хата біля криниці, ліз через паркан і штани подер!

Однак і ця новина не справила на дідусів ніякісінького враження.

- Ви чуєте?! - несамовито заволав Мишко, - Максимко штани-и-и подер!

І тут дідусь Микола, розирнувшись довкруги, питає в дідуса Івана:

- А де це твій Михайло? Щось я давненько не чув його й не бачив. Він у вас не з тих, що язик, мов лопата, і строчить, як з автомата. Либонь, зараз десь при цікавому ділі?

Од цих слів очі в Мишка округлились, як блюдця, і рот став круглим, наче бублик. Він мовчки зсунувся з лави і, присоромлений, потюпав до хати.

(316 слів)

Оксана Кротюк

1. У якому розділі підручника можна було б помістити оповідання Оксани Кротюк «Негарна звичка»?

А «З любов'ю до рідної землі»

Б «Поетична світлиця»

В «Школа ввічливості»

2. В оповіданні Оксани Кротюк «Негарна звичка» розповідь ведеться від імені:

А автора

Б дідуса

В Мишка

3. Хто головний герой твору Оксани Кротюк «Негарна звичка»?

А дідусь Микола

Б дідусь Іван

В Мишко

4. Твір-переказ про події, факти, людей, оповитий казковістю, фантастикою – це:

А легенда

Б казка

В оповідання

5. Автором вірша «Садок вишневий коло хати» є:

А Іван Франко

Б Тарас Шевченко

В Леся Українка

6. Поясни значення виразів.

Безцеремонно встрявати в розмову - _____

Несамовито заволав - _____

Потюпав до хати - _____

7. Знайди у тексті порівняння і випиши їх.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

8. Напиши коротке міркування за прислів'ям: «Знай, коли сказати, а коли мовчати».

Контрольна робота 3

Прочитай уважно текст.

БУЗИНА

Жив старий-престарий чоловік. Жив самотно. Мав тільки одного-єдиного сусіда — бузька на стрісі своєї хатини. Бузьок, щоправда, жив не сам: кожного року прилітав він навесні зі своєю бузьчихою, клекотали удвох, вітали старого. А він виходив з хати, дивився з-під долоні на бузьків і щось ніби промовляв до них. Ніхто, правда, не чув, а тільки казали, що було таке.

Потім бузьки виводили трое-четверо бузьченьт і вчили їх літати.

Одного разу молоде бузьчення, не розраховувавши своїх ще заслабких сил, упало в глибоку прірву, зламало собі ніжку і крило пошкодило. Бачив те нещастя старий чоловік. І хоч який був кволий і немічний, але підібрав зраненого птаха і приніс його до себе. Десь із місяць виходжував його, а коли ніжка і крило зовсім зажили, виніс надвір і відпустив до пташиної родини, яка вітала його радісним клекотанням...

Восени полинули бузьки в далекий вирій. Минула зима... А коли з-за гір повіяли теплі весняні вітри, повернулися знову до хатини старого. Лиш не старі, а молоді: той самий, якого врятував він від загибелі, і його молода бузьчиха.

І кожне з них принесло у дзьобові по зернині. Поклали ті зернята на долоню старому, і зрозумів він, що не прості то зерна, а чарівні, принесені з країв, де квітує вічне літо. І що тільки любов і вдячність підказали бузькам, які саме зерна потрібно принести старому.

Оту зернинку, що приніс бузьок, посадив старий біля самої хати, а ту, що принесла бузьчиха — над кручею. Поливав їх водою з джерела. І зросли з тих зерен небачені тут раніше кущі. Зацвіли вони в травневу пору пахучими квітами: бузьків кущ — фіолетовими кетягами, а бузьчишин — білими, схожими на парасольки, суцвіттями. Отоді й назвав той вдячний чоловік бузьків кущ бузком, а бузьчишин — бузиною.

Бузок веселив зір своїм цвітом, а бузина дарувала старому цілющі ліки від багатьох хвороб.

А коли старого вже не стало на світі, розрослися оті куці по всьому краю. І залишилися люди вдячні старому, що навчив їх робити з бузини ліки...

(319слів)

Федір Мамчур

1. Визнач жанр прочитаного твору.

- А байка
- Б легенда
- В міф

2. Чому птахи принесли старому чоловіку зернята?

- А Дідусь годував бузків.
- Б Старий напував птахів джерельною водою.
- В Чоловік вилікував мале бузчєня.

3. Визнач головну думку твору Федора Мамчура «Бузина».

- А Чесна праця приносить користь людині.
- Б Зроби комусь добро і тобі добром віддячать.
- В Тільки працююча людина відчуває радість життя.

4. Співзвучне закінчення слів у віршованих рядках – це:

- А рима
- Б абзац
- В діалог

5. Видатним українським поетом є:

- А Михайло Пляцковський
- Б Самуїл Маршак
- В Павло Тичина

6. Випиши із твору Федора Мамчура «Бузина»,

якими квітами зацвів бузків куц: _____ ;
бузчишин куц: _____ .

7. Віднови послідовність пунктів плану відповідно до змісту твору Федора Мамчура «Бузина». Простав цифри у порожніх квадратах.

- Вдячність людей.

- Сусіди старенького.
- Дарунки птахів.
- Чарівні зерна проросли.
- Зранений птах.

8. Поміркуй і запиши, як ти розумієш прислів'я «Хто людям добра бажає, той і собі має».

Контрольна робота 4

Прочитай уважно текст.

ВАСИЛЬКО-ЗАБУДЬКО

– Знову забув? – Ледве не плачучи запитав Семен. – Я слово дав у бібліотеці книгу не затримувати!

– Завтра обов'язково принесу. Пробач, будь ласка...

Василько завжди так ввічливо, так щиро просив вибачення, що довго на нього ніхто не гнівався. Штовхне дівчинку так, що вона аж у сльози. Враз руку до серця притисне:

– Пробач, будь ласка! Я ненароком! Більше ніколи не буду! Дівчинка шморгне носом і побіжить далі. А потім увесь день розповідає своїм подругам:

– Цей Василько такий ввічливий, такий ввічливий...

А Василько за хвилину вже іншій дівчинці ніжку підставить. І враз своє улюблене: «Пробач, будь ласка!» Помітили хлоп'ята, що все частіше він промовляє: «Вибач, будь ласка!». То уроки не зробив, то запізнився, то товариша підвів... І щоразу, мов приказка:

– Пробач, будь ласка, я більше не буду!

Образились однокласники: Василько – ввічливий хуліган. Треба його негайно провчити! Наступного дня на першій перерві Грицько, пробігаючи повз Василька, досить сильно штовхнув його.

– Ти чого? – здивувався Василько.

– Пробач, будь ласка! – приклав до серця руку Грицько. – Я більше не буду.

– Гм... – розгнівався Василько – Так, не будеш? – І враз ледве не впав від поштовху Сашка.

– Я, здається, тебе зачепив? – запитав хлопець. – Пробач, будь ласка! Я більше не буду.

Так почалися страждання Василька.

Йому забули повернути зошит, хтось потягнув щоденник, переплутав куртки... І всі перед ним вибачалися, обіцяли, що більше не будуть, а на наступній перерві все починалося спочатку.

Якось, виходячи зі школи, Василько зашпоп'ятався* за чийсь ногу і влетів у снігову кучугуру. Десь згори він почув ввічливе: «Пробач, будь ласка».

А коли він виліз та обтрусився, то побачив, що його портфель висить на дереві, а на ньому крейдою написано: «Пробач, це випадково. Більше не будемо». (267 слів)

За Борисом Приваловим

Зашпоп'ятався – зачепився.

1. Визнач жанр прочитаного твору.

А казка

Б легенда

В оповідання

2. Чому однокласники образилися на Василька?

А Тому, що Василько всіх ображав.

Б Тому, що Василько був добрим тільки до дівчаток.

В Тому, що Василько всіх обманював.

3. Які риси характеру притаманні Васильку?

- А хитрість і упертість
- Б безвідповідальність і нахабність
- В чемність і доброзичливість

4. Визнач головну думку твору Бориса Привалова «Василько-забудько».

- А Добрим жити на світі веселіше.
- Б Вихованість – це не тільки ввічливі слова, а й добрі справи.
- В Лише чужими очима можна побачити свої недоліки.

5. Акрівірш – це:

- А короткий влучний народний вислів повчального характеру, часто римований
- Б вірш, у якому перші літери рядків утворюють слово або речення
- В короткий поетичний твір, поділений на рядки, які римуються

6. Поєднай відповідні частини прислів'я.

Людина красна не словами,	●	● а діла як полин.
Робиш добро – не кайся,	●	● та думки лукаві.
Слова як мед,	●	● а добрими ділами.
Слова ласкаві,	●	● робиш зло – зла й сподівайся.

7. Постав і запиши два запитання за змістом твору Бориса Привалова «Василько-забудько».

8. Поміркуй, чи виправиться Василько? Придумай і напиши свою кінцівку оповідання.

Контрольна робота 5

Прочитай уважно текст.

ЗАЯЧЕ САЛО

Їхав пан з кучером Іваном в далеку дорогу.

Вони їхали мовчки, але мовчанка обридла. Пан і надумав поговорити. В цей час вискочив заєць. Пан і почав свою розмову з зайця.

- От у мене в лісі водяться зайці, тільки не такі, як оце пострибав маленький, а великі. Я з-за границі привіз на розплід. Одного разу я зібрався на охоту, взяв із собою чоловік з десять загоничів. Вони нагнали на мене зайців, а я їх тільки – бах! та бах! Тоді я набив їх з десятків зо три... А одного забив, то такого величезного, як баран завбільшки! Ну, а коли здер з нього шкуру, то було більш як півпуда сала. От такі в мене зайці!

Кучер слухав, слухав, а далі й каже:

- Но-о, гніді, скоро вже і міст той, що під брехунами ламається.

Почув це пан і каже:

- Чуєш, Іване, так от які зайці бувають! Правда, що в нього півпуда сала то не було, а так, фунтів з десять.

- Звісно, заєць зайцем, - каже Іван.

Ну, їдуть далі, а пан знову до Івана:

- От що, Іване, а чи скоро вже буде той місток?

- Та скоро вже, пане, - каже Іван.

- Так от знаєш, Іване, - продовжує пан, - мабуть, що на тому зайцеві і десяти фунтів сала не було – так фунтів три – чотири, не більше.

- Та мені що, - каже Іван, - хай буде і так.

Але проїхали трохи, пан повертівся на місці та й знову:

- А чи скоро, Іване, вже той міст буде?

- Так, скоро, пане, ось – ось, тільки в долинку спустимось.

- Гм, - каже пан, - а знаєш, Іване, на тому зайцеві і зовсім сала не було – сам знаєш, яке на зайцеві сало.

- Та звісно, - каже Іван, заєць зайцем.

Спустились у долину, а пан і питає:

- А де ж, Іване, той міст, що ти про нього говорив?

- А він, пане, - каже Іван, - розтопився так само, як те заяче сало, що ви про нього говорили. *(307 слів)*

Пуд – міра ваги: 40 фунтів, або 16 кілограм.

Півпуда – міра ваги: 20 фунтів, або 8 кілограм.

Фунт – міра ваги: 400 грам.

1. У якому розділі можна було б помістити твір «Заяче сало»?

- А «Легенди»
- Б «Притчі»
- В «Побутові казки»

2. Пан вихвалявся, що вполював зайця величезного, завбільшки:

- А як теля
- Б як баран
- В як кабан

3. Коли пан нарешті сказав правду?

- А Коли побачив зайця.
- Б Перед спуском у долину.
- В Коли почув, що скоро вже той міст, що під брехунами ламається.

4. Визнач прислів'я, яке найточніше відображає головну думку твору «Заяче сало».

- А Чує кішка, де сало лежить.
- Б Хто знання має, той і мур зламає.
- В За ніс не води, а правду в очі кажи.

5. Хто є автором «Казки про царя Салтана...»?

- А Марк Твен
- Б Олександр Пушкін
- В Божена Немцова

6. Поєднай стрілочками вислів та його тлумачення.

Водити за носа	●	● вести безпредметні, пусті розмови.
Робити з мухи слона	●	● обманювати.
Молотити язиком	●	● перебільшувати

Склади і запиши речення з одним із цих висловів.

7. Встанови послідовність подій у творі «Заяче сало». ». Простав цифри у порожніх квадратах.

- Розмова пана й Івана в дорозі.
- Мовчанка у довгій дорозі.
- Міст розтопився, як заяче сало.
- Розповідь пана про полювання.

8. Поміркуй і поясни значення виразів. Обґрунтуй свою думку.

Язик без кісток, що хоче лопоче.

Мовчить, як в рот води набрав.

Орієнтуючись на запропоновані комбінації контрольних робіт, учитель може створити аналогічні контрольні роботи, щоб підготувати учнів до державної підсумкової атестації з читання.

Вашуленко О.В. Особливості контрольних робіт для державної підсумкової атестації з читання / О.В.Вашуленко // Початкова школа. 2009 – № 4. – С. 5 – 10.